

การศึกษาการรับรู้ผลกระทบด้านสุขภาพของประชาชนรอบโรงไฟฟ้าชีวมวล
PUBLIC PERCEPTION ON HEALTH IMPACTS OF BIOMASS POWER PLANT
IN THAILAND

สุกานดา พัดพาดิ, พนิดา เจริญสุข, นัฐพล ศิริหิลา, สุพัฒน์ เพ็งพันธ์
กองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ กรมอนามัย

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้ผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนรอบโรงไฟฟ้าชีวมวล เปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังมีโรงไฟฟ้าชีวมวล โดยการสุ่มเลือกโรงไฟฟ้าชีวมวลจำนวน 11 แห่ง เป็นพื้นที่ในการศึกษา ทั้งที่เป็นโรงไฟฟ้าขนาดเล็กซึ่งมีกำลังการผลิตต่ำกว่า 10 เมกะวัตต์ และโรงไฟฟ้าขนาดใหญ่ที่มีกำลังการผลิตตั้งแต่ 10 เมกะวัตต์ขึ้นไป เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือแบบสอบถามการรับรู้ผลกระทบด้านสุขภาพของประชาชน ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในรัศมี 1-3 กิโลเมตร จำนวนทั้งสิ้น 3,768 คน นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยสถิติเชิงพรรณนา (ความถี่ ร้อยละ) ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับรู้ว่ามีโรงไฟฟ้าชีวมวลเกิดการเปลี่ยนแปลงสุขภาพและความเป็นอยู่ 3 อันดับแรก ได้แก่ มีอาการทางผิวหนัง ผื่นคัน ร้อยละ 51.6 เกิดอาการเจ็บป่วยด้วยโรคระบบทางเดินหายใจ เป็นหวัด ร้อยละ 51.3 และอาการตาแดง เคืองตาจากฝุ่นเข้าตาร้อยละ 49.9 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับความเดือดร้อนรำคาญจากโรงไฟฟ้าชีวมวล ในเรื่องฝุ่นควัน/ซี้เถ้า ร้อยละ 74.5 กลิ่นเหม็น ร้อยละ 69.2 และเสียงดัง ร้อยละ 65.9 และพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความวิตกกังวลห่วงสุขภาพบุตรหลานที่อาจได้รับผลกระทบจากโรงไฟฟ้า ร้อยละ 79.8 รองลงมาคือกังวลว่าจะเกิดอันตรายจากมลพิษจากโรงไฟฟ้า ร้อยละ 72.1 และกังวลว่าน้ำจากโรงไฟฟ้าจะปนเปื้อนแหล่งน้ำในหมู่บ้าน ร้อยละ 67.9 ดังนั้นควรมีมาตรการในการป้องกันและเฝ้าระวังผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนจากมลพิษที่เกิดขึ้นจากโรงไฟฟ้าชีวมวล เช่น มีการกำหนดพื้นที่แนวกันชน (buffer zone) ระหว่างสถานประกอบการกับชุมชน มีการควบคุมกำกับให้มีการใช้เทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพสูงในการบำบัดมลพิษ รวมถึงมีการพัฒนาระบบเฝ้าระวังผลกระทบต่อสุขภาพเพื่อติดตามแนวโน้มและเฝ้าระวังการเปลี่ยนแปลงทางสุขภาพที่อาจเกิดขึ้นจากการได้รับสัมผัสฝุ่นละอองเขม่าควันและมลพิษอากาศที่เกี่ยวข้องกับโรงไฟฟ้าชีวมวล

คำสำคัญ: โรงไฟฟ้าชีวมวล, การรับรู้ผลกระทบด้านสุขภาพ

บทนำ

ในปัจจุบัน ภาครัฐมีนโยบายการส่งเสริมการผลิตไฟฟ้าจากชีวมวล ทำให้มีโรงไฟฟ้าชีวมวล เอกชนในประเทศไทยที่ได้ดำเนินการผลิตและขายไฟฟ้าให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคและการไฟฟ้านครหลวงเป็นจำนวนทั้งสิ้น 130 แห่ง (สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน, 2554) จากข้อมูลของกรมโรงงานอุตสาหกรรมพบว่าการประกอบกิจการโรงไฟฟ้าชีวมวลที่ผ่านมาตั้งแต่ปี.ศ. 2551-2556 ส่งผลกระทบต่อและเหตุเดือดร้อนรำคาญ เหตุร้องเรียนของชุมชน บริเวณรอบโครงการในหลายพื้นที่ทั่วประเทศของประเทศไทย (กรมโรงงานอุตสาหกรรม, 2556) โดยเฉพาะเรื่องฝุ่นละอองซึ่งเป็นปัญหามลพิษหลัก และนอกจากนั้นโรงไฟฟ้าชีวมวลอาจทำให้เกิดปัญหามลพิษทางน้ำและการแย่งชิงการใช้น้ำได้ เนื่องจากต้องมีการใช้น้ำเป็นจำนวนมากในกระบวนการหล่อเย็นและการทำงานของเครื่องจักร รวมถึงอาจทำให้เกิดปัญหาเสียงดังจากการทำความสะอาดเครื่องจักร จะเห็นได้ว่าแม้มีกฎหมายกำหนดให้มีมาตรการป้องกันและลดผลกระทบร่วมกับมาตรการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน แต่ยังมีประชาชนได้รับผลกระทบ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการดำเนินนโยบายพลังงานทางเลือกกรณีโรงไฟฟ้าชีวมวลของประเทศไทยไปสู่ความยั่งยืนและไม่ส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของประชาชน ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องศึกษาการรับรู้ผลกระทบจากโรงไฟฟ้าชีวมวลของประชาชนที่อาศัยอยู่รอบโรงไฟฟ้าชีวมวล เพื่อนำไปสู่การหาแนวทางในการป้องกันและลดผลกระทบต่อสุขภาพระยะยาวต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาการรับรู้ผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนรอบโรงไฟฟ้าชีวมวล เปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังมีโรงไฟฟ้าชีวมวล

วิธีการศึกษา

1) พื้นที่การศึกษาและประชากรศึกษา

ทำการสุ่มเลือกโรงไฟฟ้าชีวมวล จำนวน 11 แห่ง เป็นพื้นที่ในการศึกษา ทั้งที่เป็นโรงไฟฟ้าขนาดเล็กซึ่งมีกำลังการผลิตต่ำกว่า 10 เมกะวัตต์ และโรงไฟฟ้าขนาดใหญ่ที่มีกำลังการผลิตตั้งแต่ 10 เมกะวัตต์ขึ้นไป กำหนดประชากรศึกษาคือประชาชนที่อาศัยห่างจากโรงไฟฟ้าชีวมวลในรัศมีประชาชนที่อาศัยอยู่ในรัศมี 1-3 กิโลเมตร จำนวนทั้งสิ้น 3,768 คน

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามการรับรู้ผลกระทบต่อสุขภาพจากโรงไฟฟ้าของประชาชนที่อาศัยโดยรอบสถานประกอบการโรงไฟฟ้าชีวมวล โดยแบบสอบถามประกอบด้วย 2 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น เพศ ระยะเวลาการอาศัยในพื้นที่ อาชีพ ระดับการศึกษา ศาสนา และโรคประจำตัว

ส่วนที่ 2 การรับรู้ผลกระทบต่อสุขภาพจากโรงไฟฟ้า เช่น ความวิตกกังวลจากการดำเนินการของโรงไฟฟ้า ผลกระทบต่อประชาชนที่เกิดจากโรงไฟฟ้า ความรู้สึกของประชาชนต่อการมีโรงไฟฟ้าในพื้นที่ ผลกระทบทางจิตใจของประชาชน

3) การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ในการหาค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และค่าร้อยละ

ผลการศึกษา

1) ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

จากข้อมูลพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง กลุ่มตัวอย่างมีอายุที่หลากหลาย ตั้งแต่ อายุต่ำกว่า 20 ปี จนถึง มากกว่า 70 ปี โดยกลุ่มตัวอย่างที่เยอะที่สุด จำนวนร้อยละ 27.6 มีช่วงอายุอยู่ในระหว่าง 41-50 ปี โดยอายุเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 46 ปี กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก ร้อยละ 42.8 รองลงมาคือรับจ้างทั่วไป และธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 22.5 และ 9.1) ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาจำนวนร้อยละ 52.7 และมีผู้ไม่ได้เรียนหนังสือ ร้อยละ 6.9 แต่มีผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีเพียง ร้อยละ 6.5 เท่านั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่น้อยกว่า 20 ปี และพบว่ามีกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในบ้านที่มีระยะทางห่างจากโรงไฟฟ้าน้อยกว่า 0.5 กิโลเมตร, 0.5-1 กิโลเมตร และ 1-3 กิโลเมตร ร้อยละ 11.9, 47.3 และ 40.8 ตามลำดับ

2) การรับรู้ผลกระทบต่อสุขภาพ

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างรับรู้ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงระหว่างก่อนมีโรงไฟฟ้า ชีวมวลและหลังจากมีโรงไฟฟ้าชีวมวล โดยกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าสิ่งแวดล้อมทางกายภาพจะแยลง 3 อันดับแรก ได้แก่ สภาพถนนชำรุดเป็นหลุม/บ่อ (ร้อยละ 57.1) ฝุ่นละอองบริเวณบ้าน (ร้อยละ 53.2) และฝุ่นละอองภายในบ้าน (ร้อยละ 53.0) สำหรับด้านการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าแยลง 3 ลำดับ ได้แก่ คุณภาพของน้ำดื่ม (ร้อยละ 57.0) การใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำสาธารณะ (ร้อยละ 38.2) และคุณภาพของน้ำใช้ (ร้อยละ 37.9) สำหรับในด้านคุณภาพชีวิต กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าคุณภาพชีวิตจะแยลง 3 อันดับแรก ได้แก่ อาการทางผิวหนัง (ร้อยละ 51.6) อาการเจ็บป่วยด้วยโรคระบบทางเดินหายใจ เป็นหวัด (ร้อยละ 51.3) และอาการตาแดง เคืองตาจากฝุ่นเข้าตา (ร้อยละ 49.9) ดังแสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 1 การรับรู้ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงก่อนและหลังมีโรงไฟฟ้าชีวมวล

การเปลี่ยนแปลง	ความคิดเห็นต่อการเปลี่ยนแปลง			
	จำนวนคน (ร้อยละ)			
	แย่ลง	ดีขึ้น	ไม่เปลี่ยนแปลง	ไม่ตอบ
ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ				
สภาพถนนชำรุดเป็นหลุม/บ่อ	2,151 (57.1)	154 (4.1)	1,432 (38.0)	31 (0.8)
ฝุ่นละอองบริเวณบ้าน	2,005 (53.2)	190 (5.0)	1,549 (41.1)	24 (0.6)
ฝุ่นละอองภายในบ้าน	1,999 (53.0)	176 (4.7)	1,566 (41.6)	27 (0.7)
ความหนาแน่นการจราจร/ปริมาณรถบรรทุก	1,909 (50.6)	163 (4.3)	1,659 (44.1)	37 (1.0)
กลิ่นเหม็นรบกวน	1,655 (43.9)	235 (6.3)	1,841 (48.8)	37 (1.0)
เสียงดังรบกวน	1,395 (37.0)	240 (6.4)	2,091 (55.5)	42 (1.1)
อุบัติเหตุจากการคมนาคม	1,175 (31.2)	215 (5.7)	2,336 (62.0)	42 (1.1)
ด้านการใช้ประโยชน์				
คุณภาพของน้ำดื่ม ได้แก่ น้ำฝน	2,148 (57.0)	151 (4.0)	1,446 (38.4)	23 (0.6)
การใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำสาธารณะ	1,439 (38.2)	164 (4.4)	2,118 (56.2)	47 (1.2)
คุณภาพของน้ำใช้ เช่น ใช้ในครัวเรือนซักผ้า ถูบ้าน อาบน้ำ ล้างจาน เป็นต้น	1,430 (37.9)	184 (4.9)	2,130 (56.6)	24 (0.6)
ผลผลิตทางการเกษตร	1,047	236	2,421	64

การเปลี่ยนแปลง	ความคิดเห็นต่อการเปลี่ยนแปลง			
	จำนวนคน (ร้อยละ)			
	แย่ลง	ดีขึ้น	ไม่เปลี่ยนแปลง	ไม่ตอบ
	(27.8)	(6.2)	(64.3)	(1.7)
ด้านคุณภาพชีวิต				
อาการทางผิวหนัง ผื่นคัน	1,945 (51.6)	155 (4.1)	1,648 (43.7)	20 (0.5)
อาการเจ็บป่วยด้วยโรคระบบทางเดินหายใจ เป็นหวัด	1,934 (51.3)	150 (4.0)	1,664 (44.2)	20 (0.5)
อาการตาแดง เคืองตา จากฝุ่นเข้าตา	1,879 (49.9)	203 (5.4)	1,638 (43.5)	48 (1.3)
ความขัดแย้งของคนในชุมชน กลุ่มที่เห็นด้วย/กลุ่มที่ไม่เห็นด้วย	986 (44.2)	184 (4.9)	2,573 (68.3)	25 (0.6)
เครื่องใช้ไฟฟ้า (ไฟไม่ตก)	786 (20.9)	329 (8.7)	2,141 (56.8)	512 (13.6)
การจ้างงาน/รายได้	636 (16.9)	600 (15.9)	2,490 (66.1)	42 (1.1)

3) ความเครียดวิตกกังวล

การสำรวจความรู้สึกรำคาญจากเหตุเกี่ยวกับโรงไฟฟ้าชีวมวลในช่วง 1 ปีที่ผ่านมาของกลุ่มตัวอย่างพบว่า เหตุเดือดร้อนรำคาญจากกลิ่นเหม็น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้สึกไม่รำคาญ (ร้อยละ 28.8) รองลงมาคือรู้สึกรำคาญน้อย (ร้อยละ 23.0) และรู้สึกรำคาญปานกลาง (ร้อยละ 23.9) สำหรับเหตุเดือดร้อนรำคาญจากเสียงดังกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นคือ ส่วนใหญ่รู้สึกไม่รำคาญ (ร้อยละ 33.0) รองลงมาคือรู้สึกรำคาญปานกลาง (ร้อยละ 26.8) และรู้สึกรำคาญมาก (ร้อยละ 22.4) ส่วนเหตุเดือดร้อนรำคาญจากฝุ่น/ควัน/ซีเมนต์ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รู้สึกรำคาญมาก (ร้อยละ 36.0) รองลงมาคือรู้สึกไม่รำคาญ (ร้อยละ 24.5) และรู้สึกรำคาญปานกลาง (ร้อยละ 21.0) ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความเครียดและวิตกกังวล - จำนวนคน (ร้อยละ)

เหตุรำคาญ	ไม่รำคาญ	รำคาญน้อย	รำคาญปานกลาง	รำคาญมาก
1. กลิ่นเหม็น	1,085	867	899	840
ไม่ตอบ 77 (2.0)	(28.8)	(23.0)	(23.9)	(22.3)
2. เสียงดัง	1,240	635	1,008	843
ไม่ตอบ 42 (1.1)	(33.0)	(16.7)	(26.8)	(22.4)
3. ฝุ่น/ควัน/ซีเมนต์	923	658	794	1,356
ไม่ตอบ 37 (1.0)	(24.5)	(17.5)	(21.0)	(36.0)

4) ความรู้สึกของประชาชนต่อการมีโรงไฟฟ้าในพื้นที่

เมื่อสอบถามถึงการจะมีโรงไฟฟ้าชีวมวลเพิ่มขึ้นในพื้นที่ พบว่ากลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับการที่จะมีโรงไฟฟ้าเพิ่มขึ้นในพื้นที่ ถึงร้อยละ 49.7 มีร้อยละ 27.3 สำหรับประชาชนที่เห็นด้วย สำหรับผู้ที่ไม่แน่ใจมีจำนวนร้อยละ 15.4

5) ผลกระทบทางด้านจิตใจ

กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าโรงไฟฟ้าสร้างผลกระทบต่อสุขภาพด้านจิตใจต่อตนเองและสมาชิกในครอบครัว 5 ลำดับแรก ดังนี้ 1) ทำให้ชุมชนมีความวิตกกังวลและเป็นห่วงสุขภาพบุตรหลานที่อาจได้รับผลกระทบจากโรงไฟฟ้า (79.8%) 2) ทำให้ชุมชนมีความรู้สึกวิตกกังวลว่าจะเกิดอันตรายจากมลพิษจากโรงไฟฟ้า (72.1%) 3) ทำให้ชุมชนมีความรู้สึกกังวลว่าน้ำจากโรงไฟฟ้าจะปนเปื้อนแหล่งน้ำในหมู่บ้าน (67.9%) 4) ทำให้ชุมชนมีความรู้สึกหงุดหงิดรำคาญที่มีฝุ่นเข้าตาเวลาขับรถจักรยานยนต์ (65.8%) 5) ทำให้ชุมชนรู้สึกหงุดหงิดรำคาญที่ต้องทำความสะอาดบ้านบ่อยๆเนื่องจากฝุ่นละออง (62.0%) ดังแสดงในตารางที่ 3

ตาราง 3 ผลกระทบทางด้านจิตใจ

ผลกระทบด้านจิตใจ (n= 3,768)	จำนวนคน (ร้อยละ)		
	ใช่	ไม่ใช่	ไม่มีความเห็น
1. ท่านหรือสมาชิกในครอบครัวรู้สึกวิตกกังวลและเป็นห่วงสุขภาพบุตรหลานที่อาจได้รับผลกระทบจากโรงไฟฟ้า	3,007 (79.8)	576 (15.3)	185 (4.9)

ผลกระทบด้านจิตใจ (n= 3,768)	จำนวนคน (ร้อยละ)		
	ใช่	ไม่ใช่	ไม่มีความเห็น
2. ท่านหรือสมาชิกในครอบครัวรู้สึกวิตกกังวลว่าจะเกิดอันตรายจากมลพิษจากโรงไฟฟ้า	2,715 (72.1)	788 (20.9)	265 (7.0)
3. ท่านหรือสมาชิกในครอบครัวรู้สึกวิตกกังวลว่าน้ำจากโรงไฟฟ้าจะปนเปื้อนแหล่งน้ำในหมู่บ้าน	2,557 (67.9)	953 (25.3)	258 (6.8)
4. ท่านหรือสมาชิกในครอบครัวรู้สึกหงุดหงิด รำคาญที่มีฝุ่นเข้าตาเวลาขับรถจักรยานยนต์	2,480 (65.8)	1,063 (28.2)	225 (6.0)
5. ท่านหรือสมาชิกในครอบครัวรู้สึกหงุดหงิด รำคาญที่ต้องทำความสะอาดบ้านบ่อยๆ เนื่องจากฝุ่นละออง	2,333 (62.0)	1,220 (32.4)	215 (5.7)
6. ท่านหรือสมาชิกในครอบครัวรู้สึกหงุดหงิด รำคาญที่ถูกรบกวนจากฝุ่นละอองที่เกิดจากโรงไฟฟ้าติดเปื้อนเสื้อผ้าที่ตากไว้	2,211 (58.7)	1,323 (35.1)	234 (6.2)
7. ท่านหรือสมาชิกในครอบครัวรู้สึกหงุดหงิด รำคาญที่ต้องซื้อน้ำดื่มเนื่องจากปัญหาฝุ่น	2,205 (58.5)	1,316 (35.0)	247 (6.5)
9. ท่านหรือสมาชิกในครอบครัวรู้สึกวิตกกังวลว่าจะเกิดไฟไหม้หรือการระเบิดจากโรงไฟฟ้า	2,069 (54.9)	1,241 (32.9)	458 (12.2)
10. ท่านหรือสมาชิกในครอบครัวรู้สึกหงุดหงิด รำคาญที่มีฝุ่นติดจานชาม/ภาชนะ	2,065 (54.8)	1,481 (39.3)	222 (5.9)
11. ท่านหรือสมาชิกในครอบครัวรู้สึกหงุดหงิด รำคาญที่มี	2,032	1,481	255

ผลกระทบด้านจิตใจ (n= 3,768)	จำนวนคน (ร้อยละ)		
	ใช่	ไม่ใช่	ไม่มีความเห็น
ผู้ลงเรียนในคัมมู	(53.9)	(39.3)	(6.8)
12. ท่านหรือสมาชิกในครอบครัวรู้สึกหงุดหงิด รำคาญที่ถูกรบกวนจากกลิ่นที่เกิดจากโรงไฟฟ้า	1,994 (52.9)	1,481 (39.3)	293 (7.8)
13. ท่านหรือสมาชิกในครอบครัวรู้สึกหงุดหงิด รำคาญที่ถูกรบกวนจากเสียงที่เกิดจากโรงไฟฟ้า	1,751 (46.4)	1,739 (46.2)	278 (7.4)
14. คนในชุมชนรู้สึกพอใจที่มีรายได้มากขึ้น เนื่องจากได้ทำงานในโรงไฟฟ้า	960 (25.5)	2,093 (55.5)	715 (19.0)

ข้อเสนอแนะ

1. เนื่องจากการส่งเสริมให้มีการประกอบการโรงไฟฟ้าพลังงานทางเลือกเป็นนโยบายที่สำคัญของประเทศโดยเฉพาะโรงไฟฟ้าชีวมวล อย่างไรก็ตามหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีนโยบายการส่งเสริมต้นแบบโรงไฟฟ้าชีวมวลขนาดเล็กในชุมชน (Best practice) ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เป็นแบบอย่างในทางปฏิบัติสำหรับโรงไฟฟ้าอื่นๆ
2. ผู้ประกอบการ หน่วยงานควบคุมกำกับ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรให้ความสำคัญกับการสื่อสารและสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อให้เกิดการรับรู้ข้อมูลที่ถูกต้องของรายละเอียดโครงการผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้นรวมทั้งทราบถึงมาตรการในการป้องกันและลดผลกระทบ เพื่อลดข้อห่วงกังวลประชาชนและเกิดการไว้วางใจซึ่งกันและกัน และเมื่อเปิดดำเนินการแล้วผู้ประกอบการควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบผลกระทบที่เกิดขึ้น
3. หน่วยงานด้านสาธารณสุขควรมีการจัดทำระบบฐานข้อมูลเฝ้าระวังสุขภาพประชาชนโดยรอบสถานประกอบการโรงไฟฟ้าเพื่อติดตามแนวโน้มสถานะทางสุขภาพของประชาชนจากกรณีเจ็บป่วยที่เป็นความเสี่ยงที่เชื่อมโยงกับมลพิษทางอากาศ ทั้งฝุ่นจากถ่านล้อย เศษเชื้อเพลิง และฝุ่นขนาดเล็ก และมีการสื่อสารข้อมูลให้ประชาชนได้รับทราบ

บรรณานุกรม

กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน กระทรวงพลังงาน. (2554). *แผนพัฒนาพลังงานทดแทน 15 ปี (พ.ศ. 2551-2565)*. กรุงเทพฯ: กระทรวงพลังงาน.

สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน. (2554). *รายชื่อผู้ได้รับอนุญาตผลิตไฟฟ้า*. เรียกใช้เมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2556 จาก คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน: www.erc.or.th